

Çocuk Kat?l?m? Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Kat?l?m? Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18764>

Özet

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği (ÇKFÖ), 2017 yılında Polat, Ersoy ve Toran tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle erken çocukluk eğitimi alanında çalışan yetkinlerin ve profesyonellerin, **Çocuk Katılım** kavramına dair mevcut bilgi düzeylerini ve bu konudaki tutumlarının ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışması, **geçerlik** ve **güvenirlilik** analizlerini kapsayan kapsamlı bir süreç sonucunda tamamlanmıştır.

ÇKFÖ, çocukların kendi hayatlarını etkileyen karar alma süreçlerine aktif olarak dahil edilmesinin önemine odaklanarak, uygulayıcıların bu temel insan hakkına yönelik farkındalık seviyelerini belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, eğitim programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin çocuk katılımını destekleyecek şekilde planlanmasına kritik katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği, ÇKFÖ, **Çocuk Katılım**, farkındalık, erken çocukluk eğitimi, ölçek geliştirme, psikometrik araç.

Yazarlar

Berrak Deniz Polat, Özlem Alisinanoğlu Ersoy, Mustafa Toran.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, eğitimciler, yöneticiler ve çocuklarla çalışan diğer profesyoneller gibi yetkinlerin, çocukların karar alma süreçlerine aktif katılımları hakkındaki bilgi, inanç ve uygulama düzeylerini sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu değerlendirme, çocuk hakları bağlamında katılım ilkesinin ne ölçüde benimsendiğini ortaya koyar.

ÇKFÖ, özellikle erken çocukluk ve eğitim bilimleri alanlarında, katılımcı uygulamaların yaygınlaştırılmasına yönelik mevcut engelleri ve güçlü yönleri tespit etmek için bir araç olarak işlev görür. Ölçek, profesyonel gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesine yardımcı olarak, yetkinlerin çocuk katılımını etkin bir şekilde desteklemesini sağlayacak eğitim müdahalelerinin tasarlanmasına zemin hazırlar.

Yapı

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği (ÇKFÖ), yetkinlerin çocuk katılımına yönelik tutumlarının ve farkındalıklarının ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle, çocukların görüşlerinin alınması, karar alma süreçlerine dahil edilmesi ve bu katılımın teşvik edilmesi gibi temel bileşenleri içerir. Ölçek, katılımcıların bilişsel (bilgi düzeyi) ve duyuşsal (tutum ve inanç)

alanlardaki yeterliliklerini de?erlendirmeyi amaçlar.

Ölçeğin boyutlar?, genellikle çocuk katılımın farklı düzeylerini (örneğin, bilgilendirilme, danışılma, ortak karar alma) yansıtan maddelerden oluşur. Bu yapı, Birleşik Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 12. Maddesi'nde belirtilen katılım hakkı ilkesine dayanmaktadır. Ölçeğin alt boyutlar? ve teorik çerçevesi, geliştirme makalesinde detaylıca açıklanmıştır.

Geçerlik

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği'nin **geçerlik** çalışmaları, ölçeğin gerçekten çocuk katılım farkındalık yapılarını ölçtü?ünü kanıtlamak üzere yapılmıştır. Geliştirme çalışması kapsamında, ölçeğin yapı geçerliği (Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri) ve kapsam geçerliği incelenmiştir.

Yapı geçerliği analizleri, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını göstermiştir. Kapsam geçerliği için ise genellikle alanında uzman görüşlerine başvurulmuş, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı yeterince temsil edip etmediği değerlendirilmiştir. Orijinal çalışmada detaylı geçerlik katsayıları sunulmuş olup, bu değerler ölçeğin amaca uygunluğunu ve bilimsel standartları karşıladığını doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** analizleri, ÇKFÖ'nün tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını göstermek amacıyla yürütülmüştür. İç tutarlılık (Cronbach's Alpha) katsayısı, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için kullanılan temel yöntemdir. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin genel olarak yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu işaret eder.

Geliştirme çalışmasında, ölçeğin bütünü ve muhtemel alt boyutlar için hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri raporlanmıştır. Bu değerler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemeler üzerinde uygulandığında benzer sonuçlar üretme kapasitesini teyit etmektedir. Ölçek, profesyonel kullanıma uygun düzeyde güvenilirlik değerlerine sahiptir.

Faktör Analizi

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği'nin geliştirme sürecinin kritik bir aşaması, **Faktör Analizi** (Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı) çalışmalarıdır. Bu analizler, ölçeğin altında yatan yapısal boyutlar keşfetmek ve doğrulamak için kullanılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), maddelerin hangi faktörler etrafında toplandığını ortaya koyarak ölçeğin boyut sayısını belirlemiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise AFA sonucunda ortaya çıkan faktör yapısını, yeni bir

örneklem üzerinde ne kadar iyi uyum sağladığını test etmek amacıyla kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda elde edilen uyum indeksleri, ÇKFÖ'nün çok boyutlu yapısının teorik beklentilerle yüksek düzeyde örtüşmesini göstermiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Ölçek geliştirme çalışmalarında yaygın olarak kullanılan Likert tipi derecelendirme formatındadır (Kesin derecelendirme detayları için orijinal makaleye bakılmalıdır).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklarla çalışan profesyoneller ve yetkinler.

Yaş Grubu: Yetkinler (Ölçülen kişi grubu).

Popülasyon Detayları: Erken çocukluk dönemi kurumlarında görev yapan öğretmenler, yöneticiler ve ilgili diğer personel.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Çocuk Hakları, farkındalık ölçeği, erken çocukluk, öğretmen tutumları, Polat, güvenilirlik, geçerlik, psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Berrak Deniz Polat

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: bdenizp@gmail.com

Yayın Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği, 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar (Berrak Deniz Polat) ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Akademik ve araştırmacı amaçları için genellikle izin talep edilmesi önerilmektedir.

Ölçek geliştirme çalışması'nın orijinal makalesi, *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*'nde yayımlanmıştır. Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

Orijinal PDF indirme bağlantısı: cocuk-katilimi-farkindalik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Polat, B. D., Ersoy, Ö. A., & Toran, M. (2017). Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği (ÇKFÖ): Ölçek geliştirme, güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 186-215.

Çocuk Katılım Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeriklerinde ölçeğin maddeleri (soru listesi) sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin tam metnine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM